

Boodschap van mgr. Rob Mutsaerts
bij gelegenheid van de Week van het Gezin 11 t/m 17 mei 2025
met als thema 'Scherm uit, gezin aan'

Het Gezin: Baken van Beschaving in een Tijd van Schermen

Er is geen schepping op aarde zo bescheiden en tegelijk zo wonderbaarlijk als het gezin. Het is de wieg van de beschaving, de bron van deugd en de arena waar de mens zijn eerste strijd tegen egoïsme en ongeduld leert voeren. Wie het gezin minacht, minacht de beschaving zelf. Wie het ontkent, ontkent de eerste en heiligste waarheid: dat geen mens zichzelf heeft geschapen en dat iedere koning ooit een kind aan moeders borst was.

Toch leven wij in een tijd waarin het gezin zijn natuurlijke positie onder vuur ziet liggen. Dat heeft naast allerlei andere zaken ook met iets schijnbaar onschuldigs: een klein, lichtgevend scherm dat in bijna elke zak huist. De smartphone, en met haar de nimmer rustende stroom van sociale media, heeft de gezinskring niet met geweld doorbroken, maar met fluisteringen en afleidingen. Het is geen aanval met donder en bliksem, maar met stilzwijgende afzondering.

G.K. Chesterton schreef ooit dat "het huis het enige wilde avontuur is dat nog overblijft". Het gezin is de plaats waar men leert lief te hebben zonder voorwaarden, ruzie te maken zonder vijandschap en te vergeven zonder schuldbekentenis. Hier word je niet beoordeeld op prestaties, niet beloond om je uiterlijk en niet afgewezen om je fouten. Althans, zo zou het moeten zijn. In een gezin leer je om samen te leven met mensen die je niet zelf hebt gekozen, en dat is de eerste stap naar beschaving.

Het moderne gevaar schuilt in de subtiele ontwrichting van deze natuurlijke band. Waar het gezin ooit bijeenkwam om samen te eten, te praten of zelfs ruzie te maken, daar zitten nu vaak vier of vijf lichamen in dezelfde kamer, elk verzonken in hun eigen digitale universum. De blik is naar beneden gericht, de gedachten zijn elders, en de geest is verspreid over duizend onbeduidende indrukken.

De ironie van sociale media is dat ze, terwijl ze ons zogenaamd met elkaar verbinden, ons tegelijkertijd eenzaam maken, hetgeen het tegendeel is van sociaal. Vroeger speelde de jeugd op straat, bouwde hutten en schreeuwde hun longen uit hun lijf in vermaak dat aan hun fantasie ontsproten was. Vandaag zijn de jongeren en hun jongere broertjes en zusjes stille schimmen achter hun schermen, scrollt hun duim sneller dan hun hart kan kloppen, raken ze steeds minder gewend aan het ongemak van echt menselijk contact en hun eigen fantasie wordt niet meer uitgedaagd.

Het gezin zou de plek moeten zijn waar deze digitale mist optrekt. Maar in plaats daarvan zijn vaak ook de ouders gevangen in hetzelfde web. Hoe kan een vader zijn zoon leren luisteren als hij zelf zijn telefoon niet neerlegt? Hoe kan een moeder haar dochter het belang van echte vriendschap bijbrengen als zijzelf meer tijd besteedt aan online berichten dan aan haar eigen gezin?

Er is geen wet nodig om het gezin te redden; nee, geen overheidswet met sancties, geen commissie van wijze heren, ook geen protocol. Het enige wat nodig is, is een eenvoudige

daad van opstand: leg de telefoon neer. Kijk je kind in de ogen. Lees samen een boek. Speel een spel. Leer de kunst van het samenzijn opnieuw ontdekken.

De beschaving wordt niet gered door algoritmes, maar door vaders die hun dochters leren dansen in de woonkamer. Niet door trends op sociale media, maar door moeders die hun zonen leren hoe men zich oprecht verontschuldigt. Niet door influencers en online beroemdheden, maar door grootouders die verhalen vertellen over een wereld zonder schermen – een wereld waarin mensen elkaar écht zagen.

De technologie is een goede dienaar, maar een verschrikkelijke meester. Laat de smartphone bij de voordeur liggen en ga naar binnen als een mens, niet als een schim. Want als het gezin zwak is, wankelt de samenleving. Maar als het gezin sterk is, dan kan geen scherm, geen algoritme en geen enkele macht ter wereld de beschaving breken.

Week van het gezin, 11-17 mei 20225
+Rob Mutsaerts

www.weekvanhetgezin.nl